

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van meerdere decreten over het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, wat betreft de studietoelagen in het hoger onderwijs en de kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Het decreet bevat bijkomende bepalingen om de begroting Onderwijs voor 2026 uitvoerbaar te maken. De in het kader van de begrotingsbesprekingen afgesproken besparingen rond studietoelagen en kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad worden doorgevoerd.
Tweede principiële goedkeuring.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

De maatregelen in dit decreet betreffen de beleidsvelden:
kleuter- en leerplichtonderwijs;
ondersteuning van het onderwijsveld.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Programmadecreet

De bepalingen in verband met de besparingen rond studietoelagen, kinderdagverblijven en voor- en nabewaking waren oorspronkelijk opgenomen in het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2026.

Voor de eerste principiële goedkeuring van het programmadecreet werden de volgende adviezen ingewonnen:

Beperking studietoelagen

Wetgevingsadvies nr. 2025/392 van 30/09/2025

Jokeradvies van 02/10/2025

IF-advies: BV/2025003637, dd. 25/09/2025

Akkoord van de minister bevoegd voor het budgettair beleid: 02/10/2025

Opheffing van de bepalingen m.b.t. de Kinderdagverblijven van het gemeenschapsonderwijs, gelegen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad

Wetgevingsadvies nr. 2025/396 van 30/09/2025

Jokeradvies van 02/10/2025

IF-advies: BV/2025003646+47, dd. 29/09/2025

Akkoord van de minister bevoegd voor het budgettair beleid: 02/10/2025

Opheffing van de bepalingen m.b.t. de personeelsleden tewerkgesteld in de voor- en nabewaking in de Nederlandstalige basisscholen van het gemeenschapsonderwijs in tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad

Wetgevingsadvies nr. 2025/395 van 30/09/2025

Jokeradvies van 02/10/2025

IF-advies: BV/2025003646+47, dd. 29/09/2025

Akkoord van de minister bevoegd voor het budgettair beleid: 02/10/2025

Het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2026 werd principieel goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2025 (VR 2025 0310 DOC.0898) met het oog op de adviesaanvraag bij de strategische adviesraden, op de onderhandelingen met de sociale partners en op de adviesaanvraag bij de Raad van State.

De Raad van State gaf advies 78.299/1-3-16 op 13 oktober 2025. In haar advies verklaarde de Raad van State dat de spoedeisendheid voor deze artikelen niet kon worden aanvaard en dat de adviesaanvraag voor deze artikelen bijgevolg onontvankelijk was. Daardoor is ook niet voldaan aan de adviesverplichting.

De SERV gaf advies op 15 oktober 2025.

De VLOR gaf advies op 20 oktober 2025.

Bij het geven van de protocollen bij het programmadecreet werd ervan uitgegaan dat de door de Raad van State onontvankelijk verklaarde artikelen niet deel zouden uitmaken van het programmadecreet. De betrokken artikelen werden dus niet formeel onderhandeld tijdens de onderhandelingen voor het programmadecreet.

Decreet tot wijziging van meerdere decreten over het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, wat betreft de studietoelagen in het hoger onderwijs en de kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad

De betrokken artikelen werden overgeheveld naar dit voorontwerp van decreet. Dit nieuwe decreet kreeg in zijn geheel een begrotingsakkoord op 23 oktober 2025.

Het voorontwerp werd principieel goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2025 (VR 2025 2410 DOC.0993) met het oog op de onderhandelingen met de sociale partners.

De onderhandelingen vonden plaats op 18 november 2025. Er werd uiteindelijk vastgesteld dat het niet nodig was om het voorontwerp te onderhandelen in het overkoepelend onderhandelingscomité voor het gesubsidieerd vrij onderwijs omdat de betrokken bepalingen ofwel het hoger onderwijs, dan wel het gemeenschapsonderwijs betroffen. Geen enkele bepaling uit het voorontwerp heeft relevantie voor het gesubsidieerd vrij onderwijs. De betrokken onderhandelingen hebben geleid tot de volgende protocollen:

- Protocol nr. 163 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in sectorcomité X - Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) op 18/11/2025 (28 november 2025);
- Protocol nr. 149 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergadering van het Vlaams onderhandelingscomité voor het Hoger Onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent op 18/11/2025 (28 november 2025).

Naar aanleiding van het protocol nr. 163 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in sectorcomité x – onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) op 18/11/2025 werd aan het GO! het masterplan, waarnaar verwezen, opgevraagd. Uit de documenten die bezorgd werden, blijkt niet dat de Vlaamse Regering in het verleden een engagement is aangegaan. Ze zal dat ook nu niet doen en het voorstel zoals opgenomen in het ontwerp van decreet blijft bijgevolg inhoudelijk ongewijzigd. Er werden wel legistieke correcties doorgevoerd.

Wel zal de Vlaamse Regering in overleg treden met de Scholengroep Brussel, het GO!, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en andere relevante actoren, met het oog op het zoveel mogelijk waarborgen van de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening

2. INHOUD

De bijkomende bepalingen zijn nodig om de begroting Onderwijs voor 2026 uitvoerbaar te maken. Zo worden een aantal in het kader van de begrotingsbesprekingen afgesproken besparingen doorgevoerd.

Om te besparen op de studietoelagen wordt een maximumleeftijd bepaald (30 jaar) en moet een student minstens 54 studiepunten opnemen om in aanmerking te komen voor een studietoelage. Door het verhogen van het aantal studiepunten als voorwaarde om in aanmerking te komen voor een studietoelage, zal het aantal studenten die een studietoelage ontvangen dalen. Op deze voorwaarde van het opnemen van minstens 54 studiepunten worden enkele uitzonderingen voorzien, bijvoorbeeld voor werkstudenten en voor studenten met een functiebeperking. Om het effect van deze daling op de financieringsbonus voor beursstudenten die is voorzien in de berekening van de financiering voor hogeronderwijsinstellingen te temperen, wordt deze

financieringsbonus in de toekomst voorzien voor 'beurstariefstudenten' in plaats van voor 'beursstudenten'.

Er wordt ook bespaard op de financiering van het personeel dat werkt in de kinderdagverblijven van het gemeenschapsonderwijs in Brussel en in de voor- en nabewaking in Nederlandstalige basisscholen in Brussel.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Beperking studietoelagen

In het kader van afspraken naar aanleiding van de besparingen wordt met deze maatregelen een besparing van 33.884.600 euro gerealiseerd.

We maken een schatting over de impact van deze maatregelen op basis van gegevens over de toekenning van de studietoelagen voor het academiejaar 2024-2025. Daaruit blijkt dat:

- Er een toelage werd toegekend aan ongeveer 3.800 studenten die 30 jaar of ouder waren op 31 december 2024. Dit voor een totaalbedrag van 9,3 miljoen euro (exclusief de 'participatietoelage student' die vanaf 2025-2026 reeds werd afgeschaft).
- Er een toelage werd toegekend aan ongeveer 16.400 studenten, jonger dan 30 jaar, met minder dan 54 opgenomen studiepunten in financierbare opleidingen, en die niet in hun diplomajaar zaten of een uitzondering kregen omwille van ziekte. Dit voor een totaalbedrag van 29,6 miljoen euro (exclusief de 'participatietoelage student' die vanaf 2025-2026 reeds werd afgeschaft).

Op basis van de gegevens van 2024-2025 zouden deze maatregelen een impact hebben op 20.200 beursstudenten die niet meer in aanmerking zouden komen, voor een totaalbedrag van 38,9 miljoen euro.

De impact van de uitzonderingen op het opnemen van minder dan 54 studiepunten kan (nog) niet worden gecijferd. De data die hiervoor nodig zijn, zijn vandaag niet beschikbaar of onvolledig. Om deze uitzonderingen te kunnen voorzien, werd daarom voldoende budgettaire ruimte voorzien ten aanzien van de beoogde besparing

Kinderdagverblijven

Het gaat om een besparing van 59 budgettaire voltijdse equivalenten.

De kostprijs voor 2026 bedraagt 1206,5 K euro (4 maanden in 2026).

Voor het jaar 2027 bedraagt deze 3619 K euro (12 maanden).

Voor- en nabewaking

Er zijn 25,3 budgettaire voltijdse equivalenten tewerkgesteld.

De kostprijs voor 2026 bedraagt voor 4 maanden 517,9 K euro (4 maanden in 2026.).

De kostprijs voor 2027 bedraagt 1554 K euro (12 maanden.)

De artikelen waarvoor het begrotingsakkoord vereist was, hebben dat gekregen in het kader van het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2026. Daarnaast werd ook een begrotingsakkoord gegeven op het decreet in zijn geheel.

Er is geen wijziging inzake budgettaire impact ten opzichte van de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet op 24 oktober 2025.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid in zake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

De bepalingen uit het voorontwerp van decreet worden voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van meerdere decreten over het beleidsdomein onderwijs en vorming, wat betreft de studietoelagen in het hoger onderwijs en de kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, te gelasten om over het voorontwerp van decreet tot wijziging van meerdere decreten over het beleidsdomein onderwijs en vorming, wat betreft de studietoelagen in het hoger onderwijs en de kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad een advies in te winnen bij de Raad van State met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;
- 3° de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, te machtigen om onder voorbehoud van het advies van de Raad van State, de aanneming door het Vlaams Parlement,

de bekrachtiging en afkondiging door de Vlaamse Regering en de publicatie in het Belgisch Staatsblad, de onderwijsactoren te informeren over de bepalingen in dit voorontwerp van decreet tot wijziging van meerdere decreten over het beleidsdomein onderwijs en vorming, wat betreft de studietoelagen in het hoger onderwijs en de kinderdagverblijven en voor- en nabewaking in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Voorontwerp van decreet
2. Voorontwerp van Memorie van Toelichting
3. Protocollen onderhandelingen